

Monumentnummer*: 528073

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 25 oktober 2013
Kadaster deel/nr 82873/33

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Arnhem Arnhem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Arnhem

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Arnhem P 6668

Omschrijving**

Inleiding

Het voormalige VOORLICHTINGSGEBOUW van de n.v. tot Keuring van Electrotechnische Materialen (KEMA) is gebouwd in 1936- 1938 in de stijl van de Nieuwe Haagse School, vermengd met invloeden van het expressieve baksteenfunctionalisme van architect W. Dudok. De bedrijfsarchitect van KEMA, G. Hamerpagt, sloot hiermee aan bij de stijl van de gebouwen die door H. Fels in samenwerking met R. Schoemaker waren ontworpen. Het voorlichtingsgebouw staat op een helling ten noordoosten van de herdenkingslichtmast aan een rechte laan vanaf het centrale Rond Point. Het pand is aan drie zijden omgeven door bos; de noordwestelijke gevel is gericht op een glooiend grasveld. Het pand ligt in een gedeelte van het voormalige landgoed Den Brink waar de landschappelijke aanleg van het park zeer goed bewaard is gebleven. Na de oorlog is het pand met een verdieping verhoogd en aan de noordoostelijke zijde uitgebreid in dezelfde stijl en met dezelfde materialen. De oorspronkelijke asymmetrische voorgevel is hierdoor nagenoeg symmetrisch geworden. Naast het gewone veiligheidsonderzoek was de KEMA door de elektriciteitsbedrijven ook belast met het veiligheidsonderzoek van huishoudelijke toestellen. Voor het praktisch gedeelte van dit onderzoek werd een afzonderlijk gebouw opgericht, het Voorlichtingsgebouw. Hierin waren een laboratoriumkeuken, een leerkeuken, een waslokaal, een droogkamer, een strijkkamer, een leslokaal en een grote voordrachtszaal ondergebracht. Bovendien was hier ook het bureau van de ' Vrouwen Electriciteits Vereniging' gevestigd. Het pand is tegenwoordig in gebruik als kantoor.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het VOORLICHTINGSGEBOUW bezit een samengestelde min of meer rechthoekige plattegrond. Het gebouw bestaat uit diverse rechthoekige bouwvolumes van een, twee en drie bouwlagen, alle voorzien van platte betonnen daken. Het hoofdvolume bezit een kelder en drie bouwlagen onder een plat, deels overstekend betonnen dak. Het hoofdvolume is aan de zuidoostelijke zijde voorzien van een uitspringend, half rond bouwvolume, waarin zich het trappenhuis bevindt. De gevels zijn opgetrokken uit in Noors verband gemetselde gele handvorm bakstenen met verdiepte voegen. De forse vensters en vensterstroken zijn voorzien van stalen kozijnen en meerruitsramen en bezitten betonnen lekdorpels, die veelal doorlopend zijn uitgevoerd. Ook de Franse balkons zijn voorzien van stalen meerruits deuren. Daken, balkons, luifels, lateien en afdekplaten zijn van beton. Op de balkons zijn siersmeedijzers hekjes geplaatst. Het interieur is vrijwel geheel gemoderniseerd. Enkele overgebleven oorspronkelijke elementen zijn: de open betonnen slingertrap met een betonnen leuning, waarop een verchromde buisvormige handlijst is bevestigd. Tegenover de trap op de eerste verdieping bevindt zich een grote muurschildering, een voorstelling van de kaart van Nederland, waarop naast alle elektrische centrales ook een aantal vuurtorens, hoogspanningsmasten, treinen, molens, koeien en paarden zijn afgebeeld. De plaats van de KEMA is gemarkeerd door haar symbool, een cirkel met een ingeschreven driehoek, bestaande uit vier kleinere driehoeken waarin de letters K.E.M.A. staan. In de muurschildering is later een deur aangebracht.

Waardering

VOORLICHTINGSGEBOUW uit 1936-1938 van G. Hamerpagt, na de oorlog uitgebreid en met een verdieping verhoogd. Het gebouw is van landelijk belang vanwege zijn architectuurhistorische, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden en zijn gaafheid en zeldzaamheid.

De cultuurhistorische waarden zijn gelegen in:

- Het gebouw als bijzondere uitdrukking van de technische en economische ontwikkelingen op het gebied van de elektriciteit in Nederland, waarbij de KEMA een cruciale rol had.

De architectuurhistorische waarden zijn gelegen in:

- Het gebouw als goed typologisch voorbeeld van een voorlichtings- en laboratoriumgebouw uit 1936-1938 - Het gebouw als betekenisvol pand binnen het oeuvre van G. Hamerpagt, bedrijfsarchitect van KEMA - De hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het exterieur. De architectuurstijl van de Nieuwe Haagse School, vermengd met invloeden van het expressieve baksteenfunctionalisme sluit aan bij de overige gebouwen op het terrein - De aanwezigheid van beeldende kunst zoals de muurschildering van Nederland.

De stedenbouwkundige waarden zijn gelegen in:

- De historisch-functionele en ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van het KEMA-complex - De integratie van het gebouw in zijn parkachtige en heuvelachtige omgeving - De prominente ligging van het gebouw aan een rechte laan vanaf het centrale Rond Point De gaafheid van het gebouw is gelegen in - De goede bouwkundige staat. De hoofdvorm en de detaillering zijn bewaard gebleven - De herkenbaarheid van de oorspronkelijke functie - De ruimtelijke relatie met de parkachtige omgeving en de overige complexonderdelen.

De zeldzaamheidswaarde is gelegen in de typologische en functionele zeldzaamheid van het gebouw.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie